

Lokal grunnordning

Overordnet

1. Med *Lokal grunnordning* menes de bestemmelsene om utforming av hovedgudstjenester som menighetsrådet gjør vedtak om innenfor rammen av Ordning for hovedgudstjeneste og bestemmelsene som gjelder for den (jf. del C).

Alm.bestemmelser § 8

2. *Menighetsrådet* har ansvar for å utarbeide forslag til og vedta Lokal grunnordning for menighetens gudstjenesteliv. Vedtakene skal føres i en protokoll.

Alm.bestemmelser § 51

Prosedyre

1. Menighetsrådet kan oppnevne et gudstjenesteutvalg som forbereder og utarbeider forslag til vedtak. *Alm.bestemmelser § 52*

2. Før den lokale grunnordningen endelig fastsettes, skal menighetens prester, kirkemusikere, kateketer, diakoner og andre medarbeidere som er involvert i gudstjenestearbeidet, få anledning til å uttale seg om forslaget. Deretter skal forslaget legges fram for *menighetsmøtet* til drøfting og uttalelse (jf. punkt 69). *Alm.bestemmelser § 54*

3. Lokal grunnordning kan fastsettes for en bestemt periode. *Alm.bestemmelser § 54*

4. Menighetsrådets vedtak om Lokal grunnordning skal sendes tjenestevei til biskopen. Uttalelser fra menighetsmøtet, fra et eventuelt mindretall i menighetsrådet og eventuelt fra soknepresten følger saken. Dersom den lokale grunnordning avviker fra den vedtatte ordningen, må menighetsrådet søke biskopen om godkjenning (jf. Tjenesteordning for biskoper §4). *Alm.bestemmelser § 55*

5. Den vedtatte lokale grunnordningen skal gjøres kjent for menigheten, og er en bindende ordning. Menighetens hovedgudstjenester skal planlegges og utføres i samsvar med den.

Alm.bestemmelser § 56

Rammer

- §2 Hovedgudstjenesten er menighetens hovedsamling på søn- og helligdager, slik dette er forordnet av biskopen (jf. Tjenesteordning for biskoper (TOB) § 3). Andre gudstjenester på søn- og helligdager enn de biskopen forordner kan også regnes som hovedgudstjenester når menighetsrådet gjør vedtak om dette.
- § 25 Reglene for hoveddelene i gudstjenesten er utformet dels som rubrikker under de enkelte leddene i Ordning for hovedgudstjeneste, dels som nedenfor i punkt 26–50.
- § 57 I Lokal grunnordning gjøres vedtak om høymessen og om andre typer hovedgudstjenester. Med andre typer hovedgudstjenester menes hovedgudstjenester som menigheten regelmessig feirer og som kan gjenkjennes med en bestemt profil eller lokalt særpreg.
- § 58 Menighetsrådet fastsetter ulike typer hovedgudstjenester innenfor rammen av Ordning for hovedgudstjeneste med rubrikker.
- § 59 Følgende elementer skal være med i alle hovedgudstjenester:
 - Salmer
 - Hilsen
 - Samlingsbønn
 - Syndsbekjennelse
 - Bønnerop Kyrie
 - Lovsang Gloria (kan utelates i fastetiden)
 - Tekstlesning (evangelium)
 - Preken
 - Trosbekjennelse
 - Forbønn
 - Fadervår
 - Velsignelse
 - Normalt skal det feires nattverd i hovedgudstjenesten.
- § 42 Normalt benyttes den aronittiske velsignelsen på menighetens hovedgudstjenester, og alltid når de feires som høymesse.
- § 60 Når menighetsrådet fastsetter de forskjellige hovedgudstjenestene, skal det komme tydelig fram hva som er fast, og hva som er variabelt. Disse vedtakene danner rammene for feiringen av hovedgudstjenesten.

- § 65 I den lokale grunnordningen setter en opp retningslinjer for hovedgudstjenestene i årsplanen for menigheten, etter biskopens forordning. Her bestemmer menighetsrådet:
 - hvor ofte en skal feire de ulike typene hovedgudstjenester i de forskjellige kirkene
 - i hvilken kirke de særskilte høytidsdagene skal feires, eventuelt vekslinger fra år til år
 - hvordan menighetens trosopplæring skal integreres i gudstjenestefeiringen
 - hvordan en i gudstjenestelivet skal ta hensyn til menighetens planer på andre områder, for eksempel diakoni, kirkemusikk og misjon

- § 66 Lokal grunnordning kan inneholde vedtak om dåp i hovedgudstjenesten:
 - hvor ofte det kan være dåp i hovedgudstjenester
 - eventuelle bestemmelser av antall dåpsbarn/dåpskandidater i en og samme gudstjeneste
 - dåpens plassering i gudstjenesten

- § 67 Lokal grunnordning kan inneholde vedtak om praktiske forhold:
 - bruken av kirkerommet før, under og etter gudstjenesten
 - bruk av medliturger og andre medvirkende (punkt 10)
 - eventuell bruk av liturgiske klær for ikke-vigslede medliturger (punkt 17)
 - bruk av prosesjoner, prosesjonskors og prosesjonslys (punkt 43)
 - retningslinjer for privat fotografering og lyd- og bildeopptak under gudstjenesten
 - andre faste rutiner ut fra lokalt særpreg og lokale behov

Menighetsrådets vedtak: ledd for ledd

I SAMLING

1.1 Forberedelse

A) Informasjon om dagens gudstjeneste:

Alltid / normalt under leddet *1 Forberedelse* ☐

Under leddet *1 Forberedelse* på særskilte dager (jf førstedager) ☐

Ikke under leddet *1 Forberedelse* på særskilte dager ☐

Aldri / normalt ikke under leddet *1 Forberedelse* ☐

Normalt ved medlitur ☐

Normalt ved hovedlitur ☐

B) Annen forberedelse: bruk av stillhet, øvelser, sang o.l (valgfritt):

1.2 Inngangssalme / prosesjon

Normalt prosesjon før første salme ☐

Prosesjon før første salme ved dåp ☐

Prosesjon før første salme på særskilte dager ☐

Aldri eller unntaksvis prosesjon før første salme ☐

1.3 Informasjon om dagens gudstjeneste / intimasjon (om ikke dette er gjort under *1 Forberedelse*)

Informasjonen skjer ved liturgen etter *3 Hilsen* ☐

Informasjonen skjer normalt ved medlitur etter *3 Hilsen* ☐

1.4 Samlingsbønn

Liturgen bestemmer samlingsbønnen i alle hovedgudstjenester: ☐

I høymesser brukes følgende samlingsbønner: _____

I andre hovedgudstjenester brukes følgende samlingsbønner: _____
(jfr gudstjenester med mange barn)

Samlingsbønnene kan utvides med kirkeårsvariable ledd: JA ☐ NEI ☐

Lokalt utformet samlingsbønn brukes på særskilte dager: JA ☐ NEI ☐

1.5 Syndsbekjennelse

Syndsbekjennelsen er aldri plassert i samlingsdelen: ☐

Syndsbekjennelsen er plassert i samlingsdelen i følgende gudstjenester:

Syndsbekjennelsen er alltid plassert i samlingsdelen: ☐

Menigheten bruker denne syndsbekjennelsen i alle hovedgudstjenester: _____

Menigheten bruker denne syndsbekjennelsen i alle høymesser: _____

Menigheten bruker denne syndsbekjennelsen i andre hovedgudstjenester
(jfr gudstjenester med mange barn): _____

Menigheten stiller ved særskilte anledninger liturgen fritt til å velge
syndsbekjennelse: ☐

1.6 Bønnerop: KYRIE

Menigheten benytter normalt allmennserie: 1 a) ☐ 1b) ☐ 2) ☐ 3) ☐

Menigheten benytter serien for fastetiden: JA ☐ NEI ☐

Menigheten benytter serien for festtiden: JA ☐ NEI ☐

I andre gudstjenester enn høymessen,
bruker menigheten: 1 a) ☐ 1b) ☐ 2) ☐ 3) ☐

I særskilte gudstjenester kan bønneropet utformes som et litani: JA ☐ NEI ☐

1.7 Lovsang: GLORIA

Menigheten benytter normalt allmennserie: 1 a) ☐ 2) ☐ 3) ☐

Menigheten synger fullstendig Gloria (og Laudamus) ved følgende anledninger:

På høytidsdager: ☐

I festtidens gudstjenester: ☐

Når det er forsangere: ☐

I alle høymesser: ☐

Alltid: ☐

Lovsang GLORIA utelates i følgende kirkeårstider:

I fastetiden: ☐

I adventstiden: ☐

Ved andre anledninger som _____

Menigheten benytter ved særskilte anledninger andre lovsanger, som:

1.8 Dagens bønn

Dagens bønn benyttes normalt i alle hovedgudstjenester: ☐

Dagens bønn benyttes normalt i høymesser: ☐

Dagens bønn benyttes normalt på fest- og høytidsgudstjenester: ☐

Dagens bønn benyttes normalt ikke: ☐

Dåpen kommer normalt her: ☐

Dåpen er plassert på følgende sted i gudstjenesten: _____

MER OM DÅP: side 16

II ORDET

I andre hovedgudstjenester enn høymessen kan det være to lesninger, eller én lesning (evangeliet). Da kan ledd 10 Bibelsk salme / Salme falle bort.

Menigheten står under evangelielesningen og sitter under de øvrige lesningene.

§ 28 *Tekstene som leses* skal hentes fra godkjent tekstbok for Den norske kirke. Evangelieteksten skal leses i hver hovedgudstjeneste.

2.9 Første lesning — fra Det gamle testamente:

Leses i alle hovedgudstjenester: ☐

Leses i høymesser og ellers når liturgen bestemmer det: ☐

Leses ikke i følgende typer gudstjenester: _____

2.10 Bibelsk salme / Salme

Menigheten brukes Bibelsk salme fast: ☐

Menigheten veksler mellom å bruke Bibelsk salme og Salme:
(Bibelsk salme krever forsanger) ☐

Menigheten brukes sjelden eller aldri Bibelsk salme: ☐

Det kan være korsang eller stillhet mellom lesningene: ☐

2.11 Andre lesning — fra Det nye testamente utenom evangeliene:

Leses i alle hovedgudstjenester: ☐

Leses i høymesser og ellers når liturgen bestemmer det: ☐

Leses ikke i følgende typer gudstjenester: _____

2.12 Evangelium

A) Halleluja

Liturgen velger fritt et passende halleluja for dagen: ☐

I alle hovedgudstjenester brukes normalt følgende hallelujaomkved / hallelujasalme:

I høymesser brukes normalt følgende hallelujaomkved / hallelujasalme:

Utenom høymessen brukes normalt følgende hallelujaomkved / hallelujasalme:

I fastetiden erstattes hallelujaomkvedet / hallelujasalmen med:

B) Evangelieprosesjon

Evangeliet leses normalt fra prekestolen uten særskilt prosesjon:

Evangeliet leses normalt fra lesepult / kor uten særskilt prosesjon:

Ved evangelieprosesjon, ordnes denne på følgende måter:

1) _____

2) _____

3) _____

C) Respons

Menigheten gjentar normalt samme hallelujaomkved / - salme som respons: ☐

Menigheten synger normalt en kort salme som respons: ☐

På førstedagene synger menigheten normalt høytidsverset som respons: ☐

2.13 Preken

Predikanten preker over evangelieteksten eller annen oppsatt prekentekest.

§ 29 *Prekenen* holdes normalt over evangelieteksten eller en annen prekentekest som er fastsatt av Kirkerådet. Fortellingsteksten kan benyttes i stedet for den oppsatte prekentekest. I særskilte tilfeller kan liturgen velge en fritt valgt bibeltekst som prekentekest.

2.14 Trosbekjennelse CREDO

Den apostoliske trosbekjennelsen brukes alltid / normalt: ☐

Den nikenske trosbekjennelsen brukes alltid / normalt: ☐

Den nikenske trosbekjennelsen brukes:

På førstedager: ☐

På andre særskilte dager (spesifiser):

Utenom høymessen kan følgende trosbekjennelsessalme brukes istedenfor:

Når det er dåp i gudstjenesten, faller troskjennelsen bort på dette stedet: ☐

2.15 Salme

Salmen synges alltid på dette stedet: ☐

Salmen faller bort når trosbekjennelsen synges: ☐

Salmen synger normalt mellom preken og trosbekjennelse: ☐

Salmen kan ved enkelte anledninger synges mellom preken og trosbekjennelse: ☐

2.16 Kunngjøringer

Kunngjøringene kommer normalt på dette stedet: ☐

Kunngjøringene er plassert på følgende sted i gudstjenesten: _____

Kunngjøringene gjøres kjent på annen følgende måte: _____

Det er her anledning til å formidle et vitnesbyrd: ☐ _____

Det er her anledning til å formidle en hilsen: ☐ _____

Det er her anledning for å formidle forbønnsønske: ☐ _____

2.17 Syndsbekjennelse

Syndsbekjennelsen er alltid plassert i orddelen: ☐

Syndsbekjennelsen er plassert i samlingsdelen i følgende gudstjenester:

Syndsbekjennelsen er aldri plassert i samlingsdelen: ☐

Menigheten bruker denne syndsbekjennelsen i alle hovedgudstjenester: _____

Menigheten bruker denne syndsbekjennelsen i alle høymesser: _____

Menigheten bruker denne syndsbekjennelsen i andre hovedgudstjenester
(jf gudstjenester med mange barn) _____

Menigheten stiller ved særskilte anledninger liturgen fritt til å velge
syndsbekjennelse: ☐

Det dobbelte kjærlighetsbudet innleder normalt syndsbekjennelsen: ☐

Det dobbelte kjærlighetsbudet innleder syndsbekjennelsen noen ganger: ☐

Den dobbelte kjærlighetsbudet innleder normalt ikke syndsbekjennelsen: ☐

2.18 Forbønn for kirken og verden

Forbønnen kan utformes lokalt, eller en kan bruke ferdig formulerte bønner.

Forbønnen ledes fortrinnsvis av en medliturg. De enkelte bønneavsnitt kan leses av flere.

§ 30 Gudstjenestens forbønn bør være lokalt forankret, og fortrinnsvis ledes av en medliturg. Bønner bør utformes i et inkluderende språk.

A) Forbønnsmodell i høymessen

Menigheten bruker normalt en lokalt utformet forbønn (I):

Menigheten bruker normalt en bønn basert på følgende forbønnsmodell (II):

Forbønnsmodell 1 ☐

Forbønnsmodell 2 ☐

Forbønnsmodell 3 ☐

Forbønnsmodell 4 ☐

Forbønnsmodell 5 ☐

Menigheten bruker normalt en ferdig formulert forbønn (III)

Forbønn1 ☐

Forbønn 2 ☐

Forbønn 3 ☐

Forbønn 4 ☐

Forbønn 5 ☐

Menigheten bruker Fredslitaniet i følgende gudstjenester: _____

Variant (jf salmeboken): _____

Menigheten bruker Litaniet i følgende gudstjenester:

B) Forbønnsmodell utenom høymessen

Menigheten bruker normalt følgende type forbønn: _____

C) Menighetssvar

Menigheten bruker normalt følgende menighetssvar:

I høymessen:

1) _____

2) _____

3) _____

I andre typer hovedgudstjenester:

1) _____

2) _____

3) _____

D) Minnes de døde

De døde minnes i gudstjenesten: JA ☐ NEI ☐

Dette ordet følger opplesingen:

Salme 90,12 ☐ Joh 11,26 ☐ N13 872.5 ☐

Minnes de døde avsluttes med gudstjenestebokens bønn: JA ☐ NEI ☐

2.19 Menighetens takkoffer

Menighetens takkoffer tas alltid / normalt opp under pkt 19 ☐

Menighetens takkoffer tas alltid / normalt opp under pkt 20 ☐

Menighetens takkoffer tas normalt opp med poser i benkene: ☐

Menighetens takkoffer tas normalt opp rundt alteret: ☐

Menighetens takkoffer tas også opp med VIPPS: ☐

III NATTVERD

2.20 Forberedelse av måltidet

§ 32. Før gudstjenesten kan brød og vin settes på alteret, på eget sidebord eller bæres inn ved gudstjenestens begynnelse og plasseres enten på alteret eller sidebordet. Liturgen har ansvar for at det er tilstrekkelig og egnet brød og vin til bruk ved nattverden.

A) Dekkingen av bordet

Brød og vin står normalt på alteret fra gudstjenestens starter: ☐

Brød og vin står normalt på sidebord før gudstjenesten starter: ☐

Brød og vin bæres inn i prosesjon ved gudstjenestens start —

og plasseres normalt på alteret: ☐

og plasseres normalt på sidebordet: ☐

Menigheten veksler på i måten dette ordnes på: ☐

B) Innsamling av takkoffer

(når dette ikke har funnet sted under pkt 19)

I gudstjenesten med nattverd skjer innsamling normalt
samtidig med at nattverdbordet dekkes: ☐

I gudstjenesten med nattverd dekkes bord etter at takkofferet
er samlet inn: ☐

2.21 Takksigelse og bønn

§ 37 Liturgen avgjør hvilken nattverdbønn som skal benyttes, og leder den.

A) Prefasjon

Melodiform for prefasjonen: A) ☐ B) ☐

B) Hellig SANCTUS

Menigheten benytter normalt allmennserie: 1) ☐ 2) ☐ 3) ☐

Menigheten benytter serien for fastetiden: JA ☐ NEI ☐

Menigheten benytter serien for festtiden: JA ☐ NEI ☐

I andre gudstjenester enn høymessen,
bruker menigheten normalt: 1) ☐ 2) ☐ 3) ☐

C) Fader vår

2011 ☐ 1977 ☐ 1920 ☐

2.22 Nattverdmåltidet

A) Fredshilsen

Menigheten hilser hverandre med håndtrykk etter Fredshilsen PAX: JA ☐ NEI ☐

B) Du Guds Lam AGNUS DEI

Menigheten benytter normalt allmennserie: 1) ☐ 2) ☐ 3) ☐

Menigheten benytter serien for fastetiden: JA ☐ NEI ☐

Menigheten benytter serien for festtiden: JA ☐ NEI ☐

C) Utdelingsform

Normalt særbege: JA ☐ NEI ☐

Normalt intinksjon / dypping: JA ☐ NEI ☐

Begge former er i bruk: JA ☐ NEI ☐ _____

D) Utdelingssted

Normalt ved knefallet: JA ☐ NEI ☐

Normalt i koråpningen: JA ☐ NEI ☐

Begge former er i bruk: JA ☐ NEI ☐ _____

E) Utdelingsord

Kristi kropp / blod gitt for deg ☐

Dette er Jesu legeme / blod ☐

F) Brød

Normalt oblater (usyret / glutenfrie): JA ☐ NEI ☐

Normalt helt / utdelt nattverdrød (syret / glutenfritt): JA ☐ NEI ☐

Begge former er i bruk: JA ☐ NEI ☐

G) Vin

Normalt avalkoholisert vin: JA ☐ NEI ☐

Normalt alkoholholdig vin: JA ☐ NEI ☐

Begge former vin er i bruk:

Rød vin: ☐ Hvit vin: ☐

Om nattverdbønn F: Denne korte nattverdbønnen kan brukes ved særskilte anledninger, for eksempel når det er mange som blir døpt i gudstjenesten.

IV SENDELSE

§ 42 Normalt benyttes den aronittiske velsignelsen på menighetens hovedgudstjenester, og alltid når de feires som høymesse.

Velsignelsen

A) Utenom høymessen er det anledning til å bruke en annen velsignelse er den aronittiske: JA ☐ NEI ☐

B) Liturgen kan velge fritt blant de 3 alternative velsignelsene: JA ☐ NEI ☐

C) Menigheten tillater bruk av følgende alternative velsignelser i hovedgudstjenesten utenom høymessen: 1) ☐ 2) ☐ 3) ☐

D) Som liturgisk musikk til velsignelsen bruker menigheten: ☐ 1) ☐ 2) ☐

Utgangsprosesjon

Alle hovedgudstjenester avsluttes med utgangsprosesjon: ☐

Alle hovedgudstjenester med dåp avsluttes med utgangsprosesjon: ☐

Særskilte fest- og høytidsgudstjenester avsluttes med utgangsprosesjon: ☐

Liturgen avgjør fra gang til gang om det skal være utgangsprosesjon: ☐

Det er aldri utgangsprosesjon i menighetens hovedgudstjenester: ☐

Annen ordning: _____

DÅP I HOVEDGUDSTJENESTEN

A) Prosesjon

Dåpsfølget deltar i prosesjonen under Preludium / Inngangssalme: JA ☐ NEI ☐

B) Markus 10 (ansvar bestemmes av liturgen):

Leses normalt av liurgen: ☐

Leses normalt av medliturgen: ☐

Leses normalt av en i dåpsfølget: ☐

C) Takkebønnen (ansvar bestemmes av liturgen):

Leses normalt av liturgen: ☐

Leses normalt av medliturgen: ☐

• Dåpsbefalingen (ansvar bestemmes av liturgen)

Leses normalt av liturgen: ☐

Leses normalt av medliturgen: ☐

Leses normalt av en i dåpsfølget: ☐

• Dåpslys

Det blir tent et lys for den som blir døpt: JA ☐ NEI ☐

Lystenningen skjer etter hver dåp: ☐

Lystenningen skjer under forbønnen: ☐

- Takkebønnen

Takkebønnen følger direkte etter dåpshandlingen: ☐

Takkebønnen er inkludert i forbønnen: ☐

- Fadervår:

Fadervår er alltid inkludert i dåpsliturgien: ☐

Fadervår er inkludert i hovedgudstjenester med dåp uten nattverd: ☐

Fadervår er kun inkludert i dåp utenom hovedgudstjenesten: ☐

- Navn på dåpskandidaten:

Dåpskandidatens fulle navn nevnes første gang her: _____

GENERELLE BESTEMMELSER

A) Dåp:

Alle / de fleste hovedgudstjenester er åpne for dåp: ☐

Antall dåp i hovedgudstjenester av begrenset oppad til: _____

Dåp i hovedgudstjenester er avgrenset på følgende måte:

Frekvens: _____

Type gudstjenester: _____

B) Menigheten står som hovedregel på følgende steder:

☐

Inngangsprosesjon, inngangsord og hilsen:

Under evangelieprosesjon, halleluja og lesningen av evangeliet:

☐

Under trosbekjennelsen:

☐

Under nattverdliturgien fram til utdelingen:

☐

Under utgangsprosesjonen:

☐

Andre anledninger: _____

C) Liturgisk drakt

Liturgen bærer messehakel under nattverdhandlingen (IV Nattverd):

☐

Liturgen bærer messehakel som festplagg på høytidsdager:

☐

Medliturg bærer liturgisk drakt (valgfritt): JA ☐ NEI ☐ VELGER SELV ☐

D) Kirkeklokker

Bruken av kirkeklokkene avviker fra hovedbestemmelsene i Gudstjenesteboken

på følgende måte: _____

E) Kors og lys (valgfritt):

Prosesjonskors: JA ☐ NEI ☐

Prosesjonslys: JA ☐ NEI ☐

Påskelys: JA ☐ NEI ☐

Dåpslys: JA ☐ NEI ☐

E) Private opptak av lyd og bilde (valgfritt):

Følgende retningslinjer gjelder for privat fotografering og lyd- og bildeopptak under gudstjenesten:

ÅRSPLAN

(Her settes biskopens forordning inn)

ANDRE FORHOLD

A) Trosopplæring

Følgende punkter i trosopplæringsplanen gjelder for feiringen av hovedgudstjenesten:

(Punktene settes inn her)

B) Diakoni

Følgende punkter i diakoniplanen gjelder for feiringen av hovedgudstjenesten:

(Punktene settes inn her)

C) Kirkemusikk

Følgende punkter i kirkemusikkplanen gjelder for feiringen av hovedgudstjenesten:

(Punktene settes inn her)

D) Øvrige planer

Følgende andre punkter i menighetens planer gjelder for feiringen av hovedgudstjenesten:

(Punktene settes inn her)

UNNTAK

Lokal grunnordningen avviker fra den godkjente ordningen på følgende punkter:

1) _____

2) _____

3) _____

Menigheten søker biskopen om godkjenning for unntakene med følgende begrunnelse:

(Her begrunnes unntakene)

VEDTAK

Menighetsrådet gjorde sitt vedtak om Lokal grunnordning den _____

Ansatte fikk uttale seg om forslaget den: _____

Menighetsmøtet fikk uttale seg om forslaget den: _____

ORDNINGEN GJELDER FOR PERIODEN: _____

(sign)

VEDLEGG: Utskrevne ordninger

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6